REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 278. | Brașov, Joi 16 (29) Decemvrie. | 1904.

Activism și Tiszaism.

Inainte cu câte-va dile am reprodus părțile esențiale dintr'un interwiev asupra situațiunei și a politicei Românilor din Ungaria, ce l'a publicat „Epoca" din Bucuresci și pe care l'a avut un redactor al acestui diar cu baronul Eudoxiu Hurmuzachi din Bucovina.

Décă revenim adi la acest interwiev, o facem pentru a lămuri o cestiune, ce vedem, că se discută în colónele foilor române în multe feliurĭ, fără ca până acum sĕ fi fost precisată în mod îndestulitor.

Cestiunea a ajuns a fi fórte actuală și se póte marca cu următórele cuvinte: Care este însemnătatea reală a propagandei de față activiste între Românii ardelenĭ, bănățenĭ și ungurenĭ?

Trebue sĕ credem, că însemnările, ce și le-a făcut redactorul diarului bucurescean despre convorbirea amintită mai sus, sunt în general esacte. După aceste însemnări br. Hurmuzachi a admis între altele posibilitatea, că contele Tisza va căuta sĕ câștige și pe Românĭ și îi va solicita a trece pe terenul activității și a intra în parlament. „Eu cred", dise d-sa, „că vor intra în partidul d-lui Tisza în schimbul unor concesiunĭ naționale".

Sĕ fi mai adaus d. Hormuzachi, că firesc lucru ar mai fi, ca activiștiĭ români sĕ caute a face pe oposanțiĭ cei mai radicalĭ în dietă. Acéstă observare noi n'am reprodus'o, pentru-că sta în contradicere cu cea dintâiu.

După-ce distinsul politician român bucovinean a pornit de la premisa, că Tisza va simți póte trebuința de a câștiga și pe Românĭ, era înveḑerat sĕ conchidă la întrarea acestora în partidul guvernului. Și fiind-că în viéța politică o mână spală pe alta, și compromisele se încheie pe basa axiomei de drept *do ut des*, urma de sine, ca d. Hurmuzachi sĕ presupună, că în acel cas întrarea Românilor în partidul lui Tisza se va sĕvîrși numai „în schimbul unor concesiunĭ naționale".

Cum însĕ convorbirea din cestiune s'a ținut tocmai pe timpul, când se lățise vestea, că Tisza ar fi făcut deputaților din partidul sĕu Șerban, Ciocan, Sâmbăteanu — Szombathy ș. a. cele trei promisiunĭ cu pricina, ne vine a crede, că pe lângă informațiunile sale și părerile ce le-a aflat în cercurile guvernamentale din capitala română, vor fi contribuit și faimele acelea a-l face sĕ créda în eventualitatea întrării activiștilor românĭ în partidul guvernului unguresc.

Dér acéstă n'a admis'o, decât sub condițiunea „unor concesiunĭ naționale" date în schimb. Décă fruntașul bucovinén ar cunósce din propria sa esperiență stările politice dela noi, de sigur că n'ar fi riscat nicĭ un moment de ale confunda cu cele din Austria și fie chiar cu cele din Bucovina.

„Activismul" la noi, — înțelegem pe cel actual de legea nouă — nu este și nici că póte fi întemeiat pe axioma amintită: îțĭ dau ca sĕ-mĭ daĭ, fiind-că el este sugerat chiar de aceia, carĭ vor sĕ ia tot, fără sĕ dea ceva în schimb.

Activismul de adi, care umblă rĕtăcind fără de program, fără de o țintă clară și bine determinată, fără de prospecte pentru viitor, umblă legat la ochĭ și împins colo și colo de cei dimprejur, cum se întêmplă în jocul de-a mâța órbă, acest activism n'a fost alta de la început decât o solicitare constantă ca Românii sĕ părăséscă politica lor națională, politica de postulate și sĕ între în hora liberală-guvernamentală-maghiaro-evreéscă.

Sĕ nu uităm, că semnalul mișcării activiste mai nouă la noi l'a fost dat încă Coloman Szell, când a declarat în cameră, că el e gata a primi și a sta de vorbă cu orĭ-ce Român, care va veni la el sĕ-i vorbéscă despre părăsirea pasivității!

Jocul activist între Românĭ se face prin urmare adi gratuit, pentru mai mare glorie a centralismului și absolutismului parlamentar maghiar.

Ce-i ce trag sforile și sforicelele mecanismului stau toțĭ, conscient orĭ inconscient, sub presiunea stăpânirei tiszaiste, orĭ în casul cel mai bun sunt hipnotisațĭ de ea.

Brașov, 15 (28) Decemvrie.

Turcia și Bulgaria. Din *Sofia* se telegrafiéză, că ministrul de esterne al Bulgariei a adresat cătră toțĭ representanțiĭ bulgarĭ din străinătate o notă-circulară, prin care îĭ autoriséză, sĕ declare guvernelor europene, că *Bulgaria nu ia rĕspunderea pentru urmările atitudinei actuale a Turciei.*

In Grecia a isbucnit dilele aceste crisă ministerială. *Delyanis* a fost însărcinat cu formarea noului cabinet. Acestui cabinet i-se va da disolvarea camerei.

Lățiți cultura plantelor industriale în popor!

— Urmare. —

Că lucrurile nu au ajuns încă la noi ca în România și póte sĕ n'ajungă nici-odată, este de a se mulțumi faptului, că țĕranul nostru cultivă fie-care și alte plante; mănâncă gogoșe și pâne anul întreg și aprope fie-care casă îșĭ are cuptorul ei de pâne și face pâne în casă. Satele nóstre șĭ-au păstrat încă pășunile și pădurile comunale șĭ-șĭ pot ține vacile de lapte în ele, încât relativ stau și se hrănesc mult mai bine decât săteanul din România. Dér cât o sĕ dăinuiéscă și aceste?

Este destul de trist, că au putut lucrurile s'ajungă acolo, ca sĕ avem și noi pelagra în diferite comitate, și s'avem pelagra și între noi, nu numai cei ce se duc la muncă în România, ci și dintre ómenii carĭ n'au eșit din munțiĭ lor afară.

Și de ce sĕ ne espunem la un eventual eșec și risic cu cultura porumbului nesigur, tot-déuna voind sĕ forțăm natura cu cultura cucuruzului la munte, unde este destul de nesigur, când l'am puté fórte ușor înlocui cu alte plante industriale mult mai bănóse și mai sigure, căcĭ cu producțiunea unui pogon putem sĕ cumpĕrăm producțiunea a 3—4 pogóne de cucuruz, din cea mai bună calitate. Și așa sătenii noștri de la munte mănâncă mai mult porumb de România, decât din cel produs de ei, care este și mai puțin copt, decât cel de România.

O atare plantă industrială ar fi în prima linie *inul*. Inul reușesce perfect la noi atât pentru sĕmânță, cât și pentru fuior pe tóte văile, délurile și plaiurile, la câmp ca și la munte până pe la cele din urmă *hodăĭ și case răslețe* din munte.

III. Cultura inului și fabrica de topit inul de la Șercaia.

Inul reușesce perfect la noi pretutindenea și sunt și brațele necesare carĭ sĕ-l muncéscă. Nu-l vatĕmă nicĭ bruma, nu-l mănâncă nicĭ ciorile și nicĭ bursucul, ursul și mistrețul; este decĭ planta cea mai sigură și la munte. Tóte țĕrile muntóse și cele cu clima umedă au o întinsă și înfloritóre cultură și industrie de prelucrat inul: Tirolul, Elveția, Boemia, Turingia, Belgia și Olanda. Tocmai inul este planta căreia îi place fórte mult în țeline și în pământul bogat de pădure și în clima umedă de la munte, cu multe negurĭ, céță și rouă. Și acolo el reușesce de minune și se póte topi la rouă. In munțiĭ noștri el ar găsi terenul și clima propice, ar găsi și brațele necesare, carĭ sĕ se ocupe de el, sĕ-l cultive, topéscă și sĕ-l și lucreze și condiționeze, până în stadiul de a fi dat în comerciul mare. El le-ar oferi ocupațiune de ajuns și câștig la ei acasă, vara și érna pentru bărbați, femei și copii, pentru ómenĭ robuștĭ și debilĭ.

Pentru el avem un tesaur fórte prețios și nesecabil de bogăție și producțiune în industria textilă casnică, în iscusința și dibăcia femeilor nóstre de a-l tórce, țese, năvădi, alege și broda. De multe-orĭ în cel din urmă cătun și pe la casele rĕslețe din munți, acolo unde érna ține câte 7—8 lunĭ de dile și unde ești tentat a crede că Românul zace a lene tótă diua pe piei de urs și de lup netăbăcite, ai căruĭ vecinĭ 'i sunt prea des, acolo găsescĭ în nisce căscióre simple și modeste adevĕrate lucrărĭ artistice, produse pe un rĕsboiŭ primitiv și alese cu mult gust și artă, carĭ ar puté face onóre orĭ-căruĭ salon regesc și princiar.

Scriitorul acestor rêndurĭ făcuse mai în cestĭ anĭ o escursiune sus în munte, la una din trecĕtorile României și găsit sus *la pajură* la o mică distanță de frontieră, nu prea umblată, la o harnică femeie *9 peșchișe de borangic și ibrișin* în valóre de câte un *pol* (pol = Napoleon = 20 Lei) fie-care, tóte făcute de ea în casă, și harnica femeie 'mĭ destăinui, că ea măritase 2 fete și mai deduse la fie-care fată încă câte 5 atarĭ peschișe. Ĕtă 19—20 bucățĭ — tot așa de frumóse de peschișe de cap, ca și bucățĭ de perdele — pentru orĭ-care salon — în valóre de 20 napoleonĭ făcute într'o căsuță destul de modestă și până ce un popor are atarĭ produse în industria casnică ca ale Brănencelor și celor din Muscel, Selișteancelor, Rešinărencelor și celor din Argeș, n'are sĕ péră și nicĭ motiv de a emigra în America.

Ce s'ar alege de acea femeie harnică din pasul Giuvală, ca și din cele multe de prin *Fundala*, Pórta etc. etc. cu sutele și miile, décă ar fi îndrumate, încuragiate și susținute de institute bănescĭ și ómenĭ intreprindĕtorĭ și prevĕdĕtorĭ, dându-le orĭ învĕțându-le sĕ-șĭ producă și cultive ele *in* fin de tors, tot așa de subțire și de móle ca mătasa, dér mai durabil decât ea? Pe lângă prelucrarea borangicului, a mătasei și lânei țigaie și merinóse, sĕ le învĕțăm decĭ sĕ producă inul cel mai fin posibil, și care la dênsele în munte reușesce cel mai fin în fuior și sĕ-l lucreze și esporteze în *fire* ca fuior, orĭ ca țesăturĭ, broderiĭ etc.

Pretutindenea din industria mică de casă s'a format industria mare de fabrică și prin concentrarea celei dântâiŭ șĭ-au câștigat pânea milióne de ómenĭ. Inul cel mai fin, cel din Belgia, a dus la desvoltarea supremă a broderiilor, cunoscute sub numirea de *dantele de Bruxela* — carĭ se cântăresc ca aurul lămurit, — un mic guler orĭ pelerină vêndêndu-se până la 20,000 francĭ. Inul bun de Olanda a dus la desvoltarea pânzeturilor de in în masă, încât și la noi pânzeturile de in sĕ numesc pânză de Olanda, séu *Olanda* pur și simplu.

(Va urma).

Situațiunea politică.

Astădi, 28 Decemvrie, la órele 12 din di *se deschide din nou dieta*. Până în momentul când scriem rêndurile aceste, nu scim încă ce s'a întîmplat în ședința de adi.

In ajunul redeschiderei au circulat mai multe versiunĭ despre însemnătatea ședinței de adi. Așa se crede, că ședința ar fi fórte scurtă și nimic altceva nu se va întîmpla, decât se va ceti rescriptul regal de deschidere și se va stabili ordinea de di a ședinței proxime. După altă versiune, ministrul președinte Tisza va întreba din nou oposiția, décă e aplecată orĭ nu, acum în ora a 12-a, a-i vota indemnitatea budgetară pe timp scurt, ca sĕ nu fie silit a disolva camera și în stare de *exlex*.

Se mai crede, că contele Tisza va propune amânarea din nou a ședințelor până la 5 Ianuarie. Dieta sĕ nu se amâne adecă prin rescript regesc, pentru-ca sĕ se dea posibilitatea de a-o convoca orĭ când până la 1 Ianuarie, pentru a-se vota indemnitatea în cas când totușĭ ar succede un compromis.

Se crede mai mult în posibilitatea, ca ministrul președinte Tisza sĕ apeleze din nou la partidele din oposiție a-i vota indemnitatea. Acésta reiese cel puțin dintr'un comunicat al oficiosului „Magyar Nemzet" în care se dice următórele: „Nu scim în acest moment cu ce dispozițiunĭ se va întórce oposiția din provincie. Décă ea a primit cu suflet sincer și cinstit adevĕrata dispoziție a poporului, atuncĭ trebue sĕ se deștepte în ea dorul de o pacínică soluțiune, fără de nicĭ un cuget reservat, fără a pretinde jertfe inoportune și fără a cere satisfacțiunĭ personale. Décă c'o astfel de dispoziție va întîmpina *propozițiunile ce se vor face la 28 Decemvrie* și décă va da dovedĭ, că vrĕ munca roditóre, atunci *anul nou* se póte sĕ aducă țĕrii o *întorsătură norocósă și pacinică*".

Comunicatul oficiósei budapestane lasă a-se presupune, că contele Tisza va mai face în ședința de adi o ultimă încer-

care, fie pentru a ajunge la o înțelegere cu cei carĭ îl rĕsboiesc, fie pentru a înlătura pericolul stărei de *exlex.*

Ca moment remarcabil în situațiunea de față amintim conferența de erĭ a comitetului diriguitor al partidelor oposiționale unite. Conferența s'a ocupat cu candidările de deputațĭ în singuraticele cercurĭ electorale. Resultă de aicĭ, că acum și oposiția e convinsă, că dieta se va disolva și în stare de exlex.

Sĕrbătorile Crăciunului apusean au trecut relativ în liniște. Nu s'a făcut din nicĭ o parte vr'o declarațiune politică. Taberele ce se combat, conducĕtorĭ și gregarĭ, s'au odihnit după atâtea nebune frămêntărĭ. A fost însĕ numai o liniște aparentă acésta, căcĭ mișcarea electorală s'a început de-a binele. Atât partidul guvernamental, cât și partidele unite oposiționale încep sĕ dea năvală asupra cercurilor electorale. O apariţiune caracteristică a situațiunei e fără îndoială și aceea, că partidul guvernamental candidéză cu duiumul viceșpanĭ și solgăbirae, carĭ în împrejurările actuale sunt cei mai acomodațĭ candidațĭ.

Diua de adĭ va fi în tot casul măcar în parte decisivă.

Din camerele române.

Demisiunea miniștrilor I. Brătianu și V. Lascar.

In ședința de Lunĭ a camerei și a senatului român prim-ministrul Sturdza a comunicat Adunărilor, că d-nii Ion I. C. *Brătianu* ministrul de esterne și V. *Lascar* ministrul de interne *șĭ-au dat demisiunile,* carĭ au și fost primite.

De-ocamdată interimatele acestor ministerii vor fi ținute în modul următor: d-l D. Sturdza la afacerile strĕine, ér ministrul de instrucție Haret la interne. In vederea împrejurărilor prin care trece guvernul, prim-ministrul a rugat camerele, ca ședințele sĕ se amâne până Joi, adecă mâne, ceea-ce s'a și primit.

In ședința de Lunĭ a *senatului* d-l general *Lahovari* șĭ-a desvoltat interpelarea sa privitóre la amnestiarea pentru amendĭ școlare și amendĭ pentru alte convențiunĭ, înșirând mai multe casurĭ, unde li-s'a secvestrat țĕranilor și lucrurile cele mai necesare, pentru a puté scóte banii, cu carĭ au fost amendațĭ.

Ministrul *Costinescu* rĕspunde, că a dat ordine speciale, ca sĕ nu se mai vêndă vitele locuitorilor. Rĕspunsul s'a luat la cunoscință.

Se votéză apoi legea pentru amânarea facerei statisticei populației și facerea recensĕmêntului fiscal cu începere de la 1 Aprilie 1905.

Urméză la ordinea dilei proiectul de lege pentru ratificarea mĕsurilor luate de guvern, relative la *prohibițiunea exportului porumbului.*

La discuțiune iau parte d-nii general Lahovary, ministrii Sturdza și Costinescu. In fine se primesce proiectul cu majoritate de voturĭ.

*

Prefectul poliției capitalei d-l I. G. *Saita, a înaintat erĭ dimisiunea sa* d-lui H. Spiru Haret, ministrul interimal de interne. D-l Saita a fost rugat de către d-l Haret, ca sĕ ocupe postul sĕu până la numirea definitivă a noului ministru de interne.

*

Se susține svonul, că în noul cabinet vor întra d-nii *Poni, Morțun, Missir,* general *Condă* și Vintilă *Brătianu,* ér din ministeriul actual vor eși miniștrii Stoicescu, Porumbaru și Giani.

*

Diarele conservatóre înregistréză scirea, că în cas că nu s'ar puté aplana crisa, ce a isbucnit în sînul partidului liberal în urma cunoscutelor demisionărĭ, prim-ministrul d-l Sturdza va căuta sĕ obțină disolvarea camerelor și sĕ facă nouĕ alegerĭ.

Regimul escluderei limbei naționale în Polonia.

Se scie și e dovedit cu mii de esemple, că Prusia șĭ-a pus de gând sĕ germaniseze Polonia, stîrpind din rădĕcină limba națională a Polonilor. Étă o dovadă recentă: guvernatorii provinciilor Dantzig și Bromberg au trimis de curênd o circulară corpului didactic din aceste regiunĭ, în care *opresc pe institutorĭ de a vorbi limba polonesă la ei acasă în raporturile lor familiare.* Circulara dice textual, că administrația prusiană, *„nu va puté lăsa la locurile lor pe acei institutorĭ,* carĭ nu se vor conforma acestui nou ordin“.

Este curios sĕ audĭ mărturisirea, printr'o circulară oficială, că în loc de a cuceri rasa și spiritul Poloniei, institutorii sunt în pericol ei înși-șĭ de a fi cucerițĭ. Dér se scie, că institutorii germanĭ iau adesea în căsĕtorie fete și femei polonese. Sub influența femeii, *în casă se vorbesce limba polonă.* Acésta vrea s'o împiedece circulara amintită, ca și cum circulările ar puté face ceva în acéstă cestiune.

Dér în Polonia prusiană se întêmplă și alte lucrurĭ. Nu numai că nu este permis a-se vorbi în tóte școlile decât limba germană, ci lucrătorii de la căile ferate sunt oprițĭ de a schimba vr'o vorbă în limba polonesă în timpul serviciului, sub pedépsă de a-i concedia imediat. Poșta, care primesce și împarte scrisorile ale căror adrese sunt scrise în franțuzesce, englesesce sĕu în italienesce, le înapoiéză. Esistă la posta din Posen și la cea din Bromberg funcționarĭ traducĕtorĭ specialĭ, pentru a feri pe factorĭ de a confunda limba polonesă cu cele-lalte limbĭ strĕine, a căror întrebuințare e facultativă.

Și cu tóte aceste mĕsurĭ draconice, germanisarea nu înaintéză.

Anul trecut s'a votat o lege prin care se interdice Polonesilor de a cumpĕra bunurĭ reale, fără a da dovedĭ de civism guvernămêntului. Ce ar mai puté inventa óre administrațiunea prusiană pentru germanisarea Polonilor? Experiențele, ce le face Prusia — în multe privințe întroduse și de administrația maghiară la noi în țéră pentru *asimilarea* Nemaghiarilor — evident, că nu merg pe calea cea mai bună. E greu și e imoral a desnaționalisa un popor cu trecut istoric și cu forță puternică de viéță.

Rĕsboiul ruso-japones.

Manciuria.

In *Manciuria* e relativ liniște. Micile ciocnirĭ de avantposturĭ, ce dilnic se dau între adversarĭ, n'au alt scop decât studiarea terenului. Grosul trupelor stau însĕ nemișcate, așteptând momente mai favorabile de încăerare, ceea-ce nu se crede că se va întîmpla în curênd.

Agenția „Reuter“ primesce din Tokio scirea, că în Japonia se fac marĭ pregătirĭ pentru a i-se trimite lui *Oyama* ultimele rĕmășițe de trupe disponibile atât din arma infanteriei, cât și a artileriei. Japonesii fac tot ce pot pentru a-șĭ întări armata, căcĭ Rusia a trimis în lunile din urmă un numĕr mare de trupe spre Mukden și va mai trimite mereu. Pe la finea lui Ianuarie Kuropatkin va dispune de 500,000 ómenĭ cu aprópe 2000 de tunurĭ.

Corespondenții diarelor rusescĭ aflațĭ la Mukden asigură, că Japonesii sufer mult în urma epidemiilor și a frigului și că în armata lor se produc numĕróse desertărĭ, carĭ iau un caracter serios. In ultimul timp un pluton de cavalerie japonesă s'a predat Rușilor. Desertorii declară, că în lagĕrul lor esistă o bólă misterióśă, urmată adese-orĭ de mórte.

Port-Arthur.

Luptele continuă la *Port-Arthur.* Cu tóte sforțările Japonesilor însĕ, progresele și succesele lor sunt fórte încete și dubii. Se află încă tot înafară de linia de fortificațiunĭ principală și mult va trece încă până sĕ ajungă la asediarea adevĕratelor forturĭ.

După o scire mai nouă din *Cifu,* Joia trecută Japonesii *au atacat din nou Port-Arthurul.* Atacul s'a dat nóptea. Urmarea lui a fost o luptă grozavă cu baioneta, care a pricinuit *o teribilă pustiire în șirurile japonese.* După acest atac nesucces *Japonesiĭ s'au retras,* lăsând pe teatrul luptei *maĭ multe sute de cadavre* și avênd un numĕr estra-ordinar mare de rănițĭ.

Se mai anunță, că în luptele din jurul colinei de 203 m. generalul *Nogi* a fost *grav rănit.* Mai multe glónțe i-au sfredelit brațul drept. Nogi zace acum grav bolnav în spitalul din Dalny.

SCIRILE DILEI.

— 15 (28) Decemvrie.

„Fondul Dr. Iosif Hodoș“. La inițiative directorului Dr. Pavel Oprișa s'a înființat în tómna acésta la gimnasiul gr. or. din Brad un nou fond sub titlul de mai sus și cu menirea, ca din venitele lui sĕ se dea profesorilor de la acest gimnasiu ajutóre la tipărirea de manuale de școlă, scrierĭ de valóre literară, prelegerĭ publice orĭ disertațiunĭ, cum și ajutóre pentru escursiunĭ de studiĭ. Fondul s'a înființat din suma de 85 cor. 70 banĭ, la care directorul Dr. Oprișa a contribuit 43 cor. 70 banĭ, profesorul Dr. Ioan Radu cu 12 corónе, preotul Petru Rimbaș (Brad) cu 10 coróne și învĕțătorul pensionat Alexandru Draia (Cristior) cu 20 cor. Conform statutelor, aprobate de consistorul archidiecesan sub nr. 10041 Școl., Fondul se va inactiva după-ce suma capitalului va cresce la 2000 coróne, din venitele cărora 80% se vor distribui ca ajutóre, ér 20% se vor capitalisa. Augmentarea fondului se va face prin contribuirĭ benevole, prin donațiunĭ și legate, prin 10% din taxele de esaminare la gimnasiul din Brad (emendare, primire, privaliștĭ, etc.), prin 30% din taxele pentru atestate, duplicate etc., pe carĭ directorul gimnasial le cedéză fondului, prin venitul de la petrecerĭ etc. Administrarea fondului o provede o comisiune de doi profesorĭ în frunte cu directorul gim. sub supraveghiarea representanței gimnasiului.

Datoria publică a României. După proiectul presentat camerelor de ministrul Costinescu, datoria publică se va ridica la 1 Aprilie 1905 la 1 bilion 359 927.235 lei din care se vor amortisa în cursul anului 23.823.696 lei și va rămâné la 1 Aprilie 1906: 1.336.103.538 lei. Creditele cerute sunt de 85 milióne 880,751 lei pentru plata a 16 anuitățĭ, suma e aprópe aceeașĭ ca în anul trecut. Spesele pentru plata anuităților sunt prevĕdute cu 500.000 de lei; pe eserciţiul în curs erau de 800 miĭ lei. După tabelele de amortisare, în 1958 vor fi amortisate tóte împrumuturile actuale. Capitalul nominal împrumutat a fost de 1 miliard 607 milióne 383.460 lei.

Școlarĭ în ajutorul țĕrănimei. Foile din România ne aduc scirea despre o faptă frumósă sĕvêrșită de eleviĭ liceului Sf. Sava din Bucurescĭ. Aceștĭ elevĭ au cotizat între dênșiĭ și au strîns suma de 600 lei pe care au înmânat'o directorului liceului, ca acesta la rêndu-i sĕ o remită ministerului de interne. Baniĭ sunt destinațĭ spre a se cumpĕra porumb la țĕraniĭ din România, carĭ în urma recoltei rele din acest an au ajuns în mare miserie.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Din trecutul telegrafiei.

(Telegraful și poesia. — Depeșile cele mai costisitóre, à 72,000 francĭ.. — Altă depeșă à 22500 francĭ. — Telegrafiare în jurul pămêntului. — Poesiĭ telegrafate.)

— Fine. —

Ceea-ce n'a succes pentru durată dăinuitóre în 1858, a succes pe deplin în 1866. Firesce, după jertfe și oboselĭ, de carĭ noi, bieții de Românĭ, abia ne putem da sémă. Fortes fortuna adiuvat. In 27 Iulie 1866 era în activitate un cablu, a cărui aședare se începu cu 20 dile mai înainte. Intâia depeșe comercială, espedată prin acest fir suboceanic, o primi Londra din America și notéză cursul Bursei din 28 Iulie 1866: „Aur 50, Londra 164½, Bonds 7¼, Bumbac 36 c., liniștit“. Telegrama asvîrlea relațiile lumei vechĭ cu lumea nouă de-a dreptul cu 12 dile înainte, căcĭ ultimele scirĭ sosite cu posta, datau din 16 Iulie!

La noi în țéră și pe sub streșina nóstră numai la cablurĭ transatlantice nu ne stătea capul. Eram îndestulițĭ cu telegrafia aeriană. Ba și cu diligențele poștale. Dér jur-împrejurul nostru încolțeau germenii presentului. Carol îșĭ pusese piciorul pe pămêntul României, Ungurilor li-se iveau dile mai senine, ér Austriei îi mergea rĕu la Königraetz. Prusia se gândea de-ocamdată la rĕsboiŭ, dér după terminarea luptelor și răfuiala diferențelor, îșĭ întórse privirile și asupra cablului comercial. Mesagiul de deschidere al Corpurilor legiuitóre ale Prusiei a fost telegrafat pe de 'ntregul către lumea nouă și la douĕ dile după pronunțarea-i în Berlin, apăru tipărit în tóte diarele din America de Nord. Étă, întâia depeșă de estensiune remarcabilă, transmisă prin firul suboceanic! Telegrafarea ei a costat neted 22500 de francĭ: sumă frumósă, care ar fi zăpăcit urît buzunarul plătitorului. Noroc, că entusiastul trimițĕtor era milionarul Peabody, care nu s'a sinchisit la audul cifrelor.

Astădĭ funcționéză deja 15 cablurĭ între Europa și America de Nord; 2 între Europa și America de Sud; 1 între Africa și America de Sud; 1 între Africa și Australia. De vr'o doi anĭ s'au aședat și în Oceanul Pacific 2 cablurĭ, cele mai uriașe în lungime (14.000 km.), unul american, celă-lalt engles. Cu ocasiunea inaugurării cablului american s'au espedat din New-York douĕ depeșĭ de felicitare: una către apus, alta către rĕsărit. Fie-care șĭ-a *făcut cursul în jurul pămêntului în dece (10) minute.* Fără de telegrafărĭ intermitente, ar face acest ocol într'o secundă.

Deja din casul lui Peabody putem observa, că telegramele chilometrice sunt solicitate sĕu cel puțin cu drag primite de diare. Și altmintrelĭ se dice, că gusturile se schimbă, dér sub acest raport gustul diarelor a rĕmas persistent, ba grație estensiunei remarcabile a telegramelor: au obținut și avantagii însemnate de la Administrațiile telegrafelor. Adevĕrat, că telegrafiștii nu sunt de-o părere cu „superiorii“ și când vine la rênd câte-o astfel de telegramă lunguță (cam de la 1000 de cuvinte în sus) don tiligrafistu dă cu pumnu 'n masă, décă e Român; se scarpină după urechĭ, décă e Neamț și înjură una sdravănă, décă e Ungur. E de prisos sĕ adăogăm, că domnul de vis-à-vis (care ia telegrama) încă nu bolborosesce cuvinte măgulitóre la adresa gazetei, când i-se tăcănesce numĕrul cuvintelor. (Sĕ dicem, d. e., 4000).

Poesii telegrafate. Marele diar engles „Times“ publicase mai anul trecut o poesie de Rudyard *Kipling.* Poesia are titlul: *„The Settler“* și preamăresce munca și pacea și munca pacînică și binecuvêntările păcei. Curiositatea apariției nu zace atât în valórea intrinsecă a poesiei, cât mai mult în faptul, că versurile au ajuns la Londra prin *fir telegrafic,* tocmai din Africa sudică, unde petrecea Chamberlain, și unde se dusese și poetul Kipling. In cheltuelĭ de telegrame nicĭ o gazetă nu e tocmai scrupulósă, dér apariția poesiilor nicĭ-odată nu e atât de urgentă ca sĕ reclame imediat iuțéla curentului electric, cu deosebire décă fie-care cuvênt al telegramei costă *3 corone.* Și atâta e taxa pe cuvênt a telegramelor date din Africa de Sud până în Anglia. *„Times“* șĭ-a permis însĕ luxul, ca sĕ-i céră lui Kipling espediarea telegrafică a poesiei. Poesia conține 385 de cuvinte, prin urmare telegrafarea ei a costat 1155 cor. Nu prea sunt poețĭ, carĭ sĕ aibă admiratorĭ atât de sinceri, încât sĕ le solicite creațiunile sub riscul celor mai marĭ cheltuelĭ; pot

Colonia macedo-română din Constanța adreseză un apel manifest către studenți, invitându-i sĕ întreprindă o escursiune în Macedonia la Bitolia, cu ocasiunea aniversării a 25-a de la înființarea liceului român din acest oraș, aniversare, ce va avé loc în curênd.

Scólele catolice din România. In urma sentinței aduse de consiliul de instrucțiune al ministeriului român de instrucție în procesul contra școlelor catolice din România, direcțiunile școlelor catolice din Iașĭ, Galațĭ și Brăila a fost — precum se scie — somate, ca până la 10 Dec. st. v. a. c. sĕ înainteze cererile de autorisare a personalului didactic la ministeriul de instrucțiune, căcĭ în cas contrar școlele vor fi închise. Acum se scrie din Bucurescĭ, că avisul inspectorului general al învĕțămêntului D. A. Teodoru asupra cererilor incurse de autorisare, a fost aprobat. Personalul didactic al acestor școle a fost recunoscut, însĕ numai pentru specialitățile, pe carĭ a dovedit că posedă în mod oficial și suficient și pentru anumite clase. Se va vedé acuma décă aceste școle vor puté funcționa cu autorisațiunile acordate personalului lor didactic. Se mai anunță încă, că ministerul va publica dilele acestea o decisiune privitóre la școlele congregațiunei catolice.

Concertul Reuniunei române din Brașov. Atragem din nou atențiunea publicului românesc din Brașov asupra concertului reuniunei nóstre de cântărĭ, care va avé loc mâne, Joi séra la órele 8 în sala cea mare a Redutei orășenescĭ. In vederea apropiatelor sĕrbătorĭ ale Crăciunului, bogatul program a fost astfel alcătuit ca sĕ conțină și mai multe cântece religióse și acomodate dilelor, carĭ le petrecem. — Bilete se află de vêndare cu prețurile obicĭnuite în librăria d-lui Hiemesch, ér séra la cassă.

Turburărĭ în Rusia. In *Lodz* (Polonia ruséscă) s'au întêmplat marĭ turburărĭ la 27 Decemvrie n. O mare mulțime de Rușĭ au traversat stradele orașului purtând în frunte drapele roșiĭ. S'au distribuit proclamațiunĭ revoluționare. Poliția i-a atacat cu arma. Atuncĭ manifestanțiĭ au rĕspuns cu revolvere. Un polițist a fost omorît. S'au făcut mai multe arestărĭ.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat de la *„Oraviciana“* societate pe acțiĭ în Oravița cor. *25*, ér de la d-l Dr. I. *Nedelcu cor. 15* întru pomenirea rĕposaților Dr. Alexe Mangiuca și d-na Ecaterina Trăilă n. Boborony. Priméscă generoșiĭ donatorĭ cele mai călduróse mulțămite. — *Direcțiunea scol. medii gr. or. române.*

Aniversarea luptei de la Baia Erĭ în diua aniversăriĭ luptei de la Baia (14 Dec. v. 1458) direcțiunea teatrului național din Bucurescĭ a organisat cu concursul societățiĭ „Carmen“, un mare festival, cu care s'a închis seria serbărilor, carĭ s'au dat pentru comemorarea centenarului al patrulea de la mórtea luĭ Ștefan cel Mare. S'a representat cu mare succes *„Domnița Olteia“* poem dramatic în două tablourĭ de Ludovic Dauș și musica de G. Kiriac, dirigentul societățiĭ corale „Carmen“, s'a representat un fragment din *„Dumbrava roșie“* de Alexandri, o adaptare scenică postumă de însușĭ V. Alexandri și s'au cântat numeróse corurĭ de G. Dima, I. Vidu și T. Popovicĭ, între carĭ cu un mare succes balada *„Mama luĭ Ștefan cel Mare“*.

Documentele Brașovului. In curênd va apare în Bucurescĭ o lucrare a d-lui Nicolaescu întitulată „Documentele Brașovului“. Acéstă lucrare — scrie „Voința Naț.“ — prin modul ei de a fi zețuită conform textelor originale, prin comentariĭ și traducere esactă, merită deosebita atențiune a slaviștilor.

Damele ca docente private la universitățĭ. Facultatea filosofică a universitățiĭ din Viena se va ocupa în curênd cu cestiunea principiară décă se pot admite dame spre a se habilita ca docente private. O damă tînĕră, aparținĕtóre uneĭ familiĭ fruntașe vienese, cu numele „Elisa Richter, fiind promovată la universitatea din Viena de doctor în filosofie, doresce sĕ ajungă la universitate ca profesóră, spre care scop și-a și înaintat deja actele. In ședința facultățiĭ filosofice din Viena, ținută în luna Decemvrie, s'a decis a se amâna aducerea unui conclus în privința acésta pe ședința ce se va ține în luna Februarie 1905.

Conferențele de la Ateneu. Mâne se vor inaugura în Bucurescĭ conferențele de la Ateneu, carĭ vor continua în tóte Duminecile și Joile până la 28 Aprilie. Vre-o 40 conferințe sunt deja anunțate.

O trecere în massă la biserica ortodoxă. Diarul „Russ“, care apare în Petersburg, înregistréză scirea, că în 20 l. c. n. s'a încuviințat cererea a *3000 familiĭ cehe catolice din Boemia*, de a fi primițĭ în legăturile bisericei ortodoxe.

Un cadou principelui de corónă german. Din Berlin se anunță, că orașele prusiene vor oferi principelui de corónă german cu ocasiunea cununiei sale drept cadou un serviciŭ de masă în preț de 500.000 mărcĭ.

Traficul postal de Crăciun în Londra. Póte cineva sĕ-șĭ facă o ideie, ce proporțiunĭ estra-ordinare ia traficul postal în Londra pe timpul sĕrbătorilor, décă va avé în vedere faptul, că direcțiunea generală a postelor a trebuit sĕ angajeze pe timpul acesta nu mai puțin de 4000 de funcționarĭ ajutătorĭ. S'a mai luat disposiție din partea administrației postelor ca tóte scrisorile și pachetele, și décă au fost espedate cu dile înainte de Crăciun, sĕ fie împărțite chiar în diua de Crăciun, décă adresanțiĭ au cerut acésta pe plic. (Sĕ nu se predea de cât la Crăciun.)

In restaurantul de la Redută stau — precum suntem rugațĭ din partea proprietarului restaurantului d-l G. Rothenbächer a anunța — începênd de astădĭ la disposiția publicului românesc și liste românescĭ de bucate.

Apel.

Apropiindu-se *anul nou*, ocasia neplăcută a schimbului de bilete de felicitare, o deprindere fără rost și împreunată cu multe neplăcerĭ, apelăm la publicul nostru cult și de astă-dată rugându-l, ca *în locul felicitărilor de formalitate obicĭnuite la anul nou*, sĕ binevoiéscă a-șĭ aduce aminte de *fiiĭ neamului, carĭ se luptă cu greutățile esistenței la munca grea a învĕțăturiĭ de carte* și sĕ contribue cu câte o sumă modestă *pentru masa studenților românĭ din Brașov*.

Donațiunile făcute se vor aduce îndată la cunoscința publică, ér școlariĭ sĕracĭ beneficiațĭ nu vor înceta a se ruga dilnic la masa studenților noștri pentru generoșiĭ lor binefăcĕtorĭ dicênd:

„ér pe binefăcĕtoriĭ mesei acesteia viĭ și morțĭ, pomenesce-ĭ Dómne întru împĕrăția Ta! Amin!“

Brașov, în 15/28 Decemvrie 1904.

Pentru Administrația mesei studenților românĭ din Brașov

Virgil Onițiu,
director gimnasial.

Resistența și atacul Port-Arthurului.

(Fine.)

Natura fortificațiunilor de la Port-Arthur.

După o dare de semă din *„L'Echo de Paris“* și din diferite foi resultă, că forturile au fost construite după principiile nouĕ, adoptate de tóte națiunile din Europa, de la aparițiunea obuzelor explosibile. Ele sunt aprópe tăiate în stâncă, ceea-ce le face aprópe indistructibile. Acele, carĭ nu îndeplinesc acéstă condițiune de a fi săpate în stâncă, ci sĕ găsesc pe un teren móle, sunt construite cu reliefurĭ jóse și chiar la nivelul terenului dimprejur, pentru-ca sĕ nu pótă fi vĕdute de inimic și a-i face deficilă regularea tragerii.

Părțile, carĭ au însemnătate mai mare și carĭ sunt espuse trageriĭ inimice, cum sunt adăposturile și magaziile, sunt protegiate de straturĭ gróse de beton și de blindage resistente, înfundate cât sĕ póte de bine în pământ.

Piesele de artilerie sunt împărțite în uvragele esterióre, unde sunt ascunse cu îngrijire séu sunt aședate în casemate blindate și în turele chiurasate.

Obstaculele consistă în șanțurĭ adêncĭ și largĭ, în grilage puse în fundul șanțurilor contra cărora proiectilele nu au nicĭ un efect; în rețele de fire de fer, ce cu greu se strică, în gropĭ de lupĭ, fugașe etc.

Frontul despre mare n'a putut fi atins de Japonesĭ. Ei au atacat pe uscat frontul despre nord și partea din laturile despre ost și vest.

Terenul înaintea forturilor fiind dominat, apoi presărat de uvrage și redute esterióre, și în special fiind bine bătut din tóte uvragele, asediatorul a întîmpinat și întîmpină cele mai marĭ greutățĭ de înaintare, pe de o parte din causa massei de foc asvîrlite din uvrage, ér pe de altă din causa lipsei totale de adăposturĭ și carĭ nici nu se pot crea, de óre-ce terenul este stâncos.

Aceste împrejurărĭ au făcut, ca Japonesii sĕ nu pótă, până în present sĕ ia de cât majoritatea uvragelor esterióre și a se opri la prima linie a forturilor, unde stau aprópe din Iunie, cu tóte atacurile desperate, pe carĭ le dau.

Telegramele actuale ne aduc scirea, că s'ar fi cucerit înălțimea numită 203, situată la 5 mile jumătate de rada interióră, cu care ocasiune s'ar fi atacat și grupul fortului Erlungșan.

Insĕ décă se observă crochiul, se póte constata, că înălțimea de 203 este afară de centura esterióră a forturilor și anume în direcțiunea nord-ost, în care se găsesce fortul Kakuan séu Tekuan orĭ Tavancu.

Acésta se póte deduce din faptul, că înălțimea 203 se depărtéză de rada interióră cu *8.800* m. séu în cifră rotundă 9 km., pe când fortul Kekuan e numai la 7 km.

Alte telegrame ne anunță atacul fortului Etseșan la vest, Kinkitun séu Kinkvan la ost și Sangsu orĭ Sunșan la centrul frontului de nord.

Prin urmare tóte telegramele ne arată, că Japonesii n'au cucerit nicĭ un fort din linia principală.

Cât va mai trece până sĕ cucerésca ei acéstă linie, nu se póte prevedea. In orĭ ce cas, se póte constata, că după căderea acestei linii, Japonesii vor domina portul și linia a II-a, la distanțe respective de 6—7 km. portul și de 2—3 km. linia a II-a. In asemenea condițiunĭ linia a II-a nu va puté sĕ resiste mult, dér tot va resista.

Cădênd linia a II-a Muntele de aur este întors, decĭ va puté cădé și el, precum și o parte din peninsula Tigrului va fi luată în lung.

Totușĭ considerând, că peninsula Tigrului póte resista bine și cu spatele forturilor, ce are, atuncĭ ea împreună cu Lupul alb și muntele Liao-ti-șan, vor forma o nouă cetate de un perimetru de 25 km. aproximativ, cu un reduit în muntele Liao-ti-șan, ce pare că nu se póte lua, și o anexă în peninsula Tigrului, care e greu s'o atingă prin lucrărĭ de sapă din causa apei.

Din tóte aceste considerațiunĭ resultă, că décă garnisóna din Port-Arthur va avé merinde și munițiunĭ, apoi décă va fi într'un numĕr îndestulător și nu se va slăbi ca moral, se póte deduce că cetatea Port-Arthurului va resista lung timp și flota Balticei o va găsi tot neluată.

E greu, negreșit de a prógnostica ceva în privința acestei cetățĭ, dér probabilitățile nu arată de cât cele ce conchiserăm mai sus.

Admițênd acésta ipoteză, se póte vedea, că atuncĭ când flota Baltică va sosi, amiralul Togo va fi silit sĕ părăséscă supraveghierea frontului despre mare, și atuncĭ garnisóna acestui front póte interveni pe frontul de nord în total séu în parte, ceea-ce va mări mult forța de resistență a cetății.

Locot.-colonel *Nicolescu*.

(„România militară“.)

Bibliografie.

Au apărut următórele broșurĭ: *„Banca Austro-Ungară“* de Ioan I. *Lăpădatu*, profesor de sciințe comerciale, un studiu financiar detailat privitor la operațiunile, menirea și importanța băncei austro-ungare. La scrierea acestei broșurĭ i-a servit autorului ca model monografia Băncei austro-ungare a prof. M. Havas. In întroducere ne spune d-l Lăpădatu, că lucréză la un tractat teoretic asupra „Politicei financiare de bancă“ și pentru-ca acest studiu sĕ fie mai bine înțeles, este necesar a cunósce mai întâiu operațiile și menirea „Băncei austro-ungare“, spre care scop a desvoltat acest subiect independent, la înțelesul celor interesațĭ în broșura presentă. Prețul 1 corónă. — O a doua broșură de același autor este *„Studiĭ de contabilitate“*, care apare ca numĕrul 1 din „Biblioteca băncilor române“ în editura „Revistei economice“. Acéstă broșură cuprinde resultatul cercetărilor și încercărilor autorului de a teoretisa principiile de contabilitate pe base matematice. Ea clarifică mai mult principiile fundamentale ale contabilitățiĭ. Broșura costă 50 banĭ. Ambele broșurĭ au apărut în tipografia archidiecesană din Sibiiŭ 1904. Atragem atențiunea celor interesațĭ asupra acestor lucrărĭ valoróse.

A apărut la Bucurescĭ:

Sistema ortografică a limbei române de *Nic. Densușianu*, o broșură de 73 pagine și se află de vêndare la librăria Leon Alcalay din Bucurescĭ cu prețul de 1 leu, trimisă cu posta 1 leu 15 banĭ séu 1 cor. 10 fil.

ULTIME SCIRI.

Londra, 28 Decemvrie. Agenția „Reuter“ află, că orașul Tokio este plin de militarĭ. Se lucréză cu activitate la organisarea trupelor de ajutor. ce se vor trimite mareșalului Oyama. Mĕsurĭ estraordinare au fost luate pentru a pune în stare de apĕrare insula Formosa și insulele de la sud.

Paris, 28 Decemvrie. Din Petersburg se telegrafiéză, că e fórte probabil, ca flota lui Rosdestvensky sĕ ocoléscă țĕrmul stâng al insulelor Sunda. E posibil, ca lupta cea mare navală sĕ se dea la Sumatra.

Petersburg, 27 Decemvrie. Ucazul Țarului către Senatul imperiului relativ la proiectele de reforme ale administrațiunei imperiului, anunță la început, că *legile fundamentale ale imperiului nu se vor schimba.* Se vor lua mĕsurĭ pentru esecutarea legilor, carĭ sĕ înlesnéscă orĭ-cărui cetățén sĕ se desvólte în marginile drepturilor sale. In acéstă ordine de idee, afară de zemstovurile guvernamentale și districtuale, se vor puté înființa *representațiunĭ administrative locale* compuse din representanții populațiunei interesate pentru a discuta cestiunĭ de bună stare publică. Aceste representațiunĭ vor avé o independență în limitele legilor.

Se va stabili *egalitatea în fața justiției.* Puterea justițiară a autorităților administrative va fi limitată la casurile când siguranța publică va fi primejduită. *Legile confesionale vor trebui sĕ fie revisuite*, precum și ordonanțele carĭ restrîng drepturile strĕinilor și a câtorva clase de cetățenĭ în limitele intereselor imperiului și a bunei stărĭ a poporului rus. Legile *relative la pressă* vor trebui de asemenea sĕ fie revisuite, ér restricțiunile inutile desființate. Ucazul prevede de asemenĭ mĕsurĭ pentru îmbunătățirea situațiunei muncitorilor, mai ales instituția asigurărei de către stat. Tóte reformele sus-menționate vor trebui sĕ fie alcătuite de către comitetul miniștrilor, ér hotărîrile luate supuse Țarului.

(end of Bibliografie / Ultime sciri column)

.cânta acei poețĭ mult și bine-binecuvêntările păcei.

Din acest incident, lumea îșĭ mai aduce aminte, că nu de mult poesia englesă *Our Lady of the Sows*, a fost telegrafată pe *cheltuiéla statului* din Londra până la Canada. Anume în parlamentul Canadei un deputat a atacat vehement acest product literar, afirmând, că ofenséză și batjocoresce Canada. Textul autentic al poesiei nu-l avé însĕ la îndemână. „Părinții“ Canadei se socotiră, că nu e vreme de pierdut când e vorba de onorul și demnitatea patriei. Imediat după interpelația deputatului, parlamentul espedà o depeșă la Londra, cerênd de urgență telegrafarea poesiei din capĕt până 'n capĕt. Tot cuvêntul a costat o corónă, dér a meritat cheltuiéla, dovedindu-se că poesia nu detrage nimic din onórea Canadei.

Vlădenĭ, Nov. 1904.

Gavr. Todică.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**

Redactor responsabil **Traian H. Pop**.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov.
se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Versurĭ de dor, adunate din poeţii românĭ de *A.* Preţul 50 banĭ (+ 5 b. porto.)

Doi prinşi în cursă, comediă într'un act de A. Kellner localisată de I. Em. *Bobancu*. Preţul 24 banĭ (+ 3 b. porto).

Ţiganii, schiţă istorică, de *I. P. Reteganul*. Preţul 1 cor. (+10 banĭ porto.

Cartea ilustrată pentru copii şi copile de George *Simu*. Acéstă broşură conţine poesii istoriore şi morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Preţul 50 bani (+ 56 b. porto.)

Escursiunĭ pe munţii Ţerei Bârsei şi ai Făgăraşului din punctul „La om“ de pe „Bucecĭ“ până dincolo de „Negoiul“. Descoperirĭ, întregite cu schiţe istorice despre Castelele şi ţéra Făgăraşului de I. Turcu, protonotar pensionat al comitetului Făgăraş. Preţul 2 lei plus 10 b. porto.

Dr. Iosif Frapporti prelucrată de Ioan Papiu. Preţul 60 banĭ plus 10 banĭ porto.

Dinu Milian roman. Nenuica sfânt, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 banĭ porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiţei. O dragoste a veacului. Rochia Catiţei. Amedeo Madini. Din viaţa tristă După natură. Bacalaureatul, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Prosă şi versurĭ, fabule de Gr. M. Alexandrescu preţul 30 b. plus 5 b. porto)

— A apărut tomul I. din „*Novele*“ d6 Vasilie Ranta *Buticescu*. Broşura are 28e paginĭ şi conţine istoriore frumóse scris, într'un limbagiu plăcut. Preţul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto.

„*Pe pragul mormêntului*,“ de preotul *G. Simu*, conţine versurĭ funebrale pentru popor şi pentru inteligenţĭ. Pr. 50 banĭ (+ 6 b. porto).

Proba de foc, comedie într'un act după A. Cotzebue, localisată de Irina Sonea n. Bogdan 30 b. plus 10 b. porto.

Istoria lui Stan Păţitul. Partea a II-a. **Femeia** în versurĭ pentru popor de I. Tom. Totan învĕţător, preţ. 20 b. plus 3 b. prt.

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Preţul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilia, prosă şi versurĭ, de Sextil Puscariu. Preţul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferenţa ţinută a Atheneul român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885 preţul 50 b. plus porto 5 banĭ.

Imbunătăţirea stărei sătenilor de Gr. G. Pencescu, preţul 50 b. + 5 b. porto.

Nu mĕ uita! Colecţiune de versurĭ pentru ocasiunĭ funebralĭ. Aranjată prin N. F. *Negruţiu*. Ediţ. IV. Preţul 50 banĭ. (+ 5 b. p.)

Pribeag, ediţia I-ă de Ioan Iosif Sceopul Preţ. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preţ. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scriitorĭ, cetitorĭ şi criticĭ de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b porto.

Lira Sionului séu cântarea sĕrbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adecă **Cântărĭ la morţĭ**, adunate de *I. Pop-Reteganul*. Preţul 80 banĭ. (+ 10 b. p.)

Cu vêrful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Ediţiunea „Amicului Famliei“. Preţul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Umbre şi luminĭ poesii de Em. *Părăianu*, cor. 2·50 (porto 20 b.)

Asupra situaţiunei, articoli şi foişóre de Iónŭ A. Lăpedat. Preţ. 40 b. pl. 10 b. porto)

Istoria legii noue scrisă de Dr. Victor Szmigelski. Tomul II: Isus ca preot. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş. Pretul 3 cor. 40 b. plus 20 b. porto.

Influinţa francesă în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iaşi Cu 50 b. + 5 b. porto.

„**O rosă veştejită**“ cu text nemţesc după Heine şi românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce şi pian. Preţul 1 coróna. plus 5 banĭ porto.

„**O séră la stînă**“ idilă pentru piano. Preţul 1 coronă plus 5 banĭ porto.

„**Balada**“ pentru violină cu acompaniare de pian, Preţul 1 cor. 25 fil. plus 5 banĭ porto.

Cărţi de rugăciuni şi predicĭ.

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţul 3 cor., plus 20 b porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul III cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; si pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe şângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosălii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvêntărĭ bisericescĭ pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

„***Cartea Durerii***“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*,, editura lui Dr. E. *Dăianu*. Timişóra 1895. O cărticică de mângâere sufletéscă, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto).

„***Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon***“ traduse din originalul frances de *Ioan Genţ* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărţite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăritén*, şi fie-care este pusă la acea Dumineca séu sĕrbătóre, cu a cărei evanghelie se potrivesce predica. Un volum elegant de preste 400 paginĭ în 8° cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Preţul 5 corone* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ din autorĭ renumiţĭ, prelucrate de *Titu Budu*. Tom. II. preţ. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Decemvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.65
Renta de corone ung. 4% . . .	97.95
Impr. căil. fer. ung. în aur $3^1/_2$% .	88.70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	97.85
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	98.50
Impr. ung. cu premii	210.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	163.—
Renta de hârtie austr.	100.25
Renta de argint austr.	100.20
Renta de aur austr.	119.50
Renta de corone austr. 4% . . .	100.35
Bonurĭ rurale ungare $3^1/_2$ % . . .	91.25
Losurĭ din 1860.	155 75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	16.39
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	803.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	675.—
Napoleondorĭ	19.07
Mărci imperiale germane. . . .	117.62$^1/_2$
London vista.	239.67$^1/_2$
Paris vista.	95.35
Note italiene	95.20

Nr. **2354**—1904.

PUBLICAŢIUNE.

In sensul § 203 din ordinul înaltului minister de interne Nr. 128.000 —1902 sunt provocaţĭ toţĭ tutorii şi curatorii, — afară de tată şi mamă — carĭ nu sunt obligaţĭ de a subşterne socotélă anuală, că cel mult până **în 15 Ianuarie 1905** se ridice biletele de anunţare dela scaunul orfanal orăşenesc şi sĕ le umple referitor la relaţiunile persanale ale minorenilor şi curanđilor dând rĕspuns la tóte întrebările şi **până în 31 Martie 1905 sĕ le predea tutorului comunal orăşenesc.**

Pentru persónele carĭ sunt puse sub curatelă — din causă de absenţă nu trebue umplute biletele.

Acei tutorĭ sau curatorĭ, carĭ în gradul neînsemnat de cultură nu sunt în stare sĕ umple aceste bilete în mod corĕspunḑĕtor, trebue sĕ facă anunţarea verbal — până la terminul de mai sus — la tutorul comunal orăşenesc.

Brassó, în 8 Decemvrie 1904.

1584,2—3 *Tutorul comunal orăşenesc.*

ABONAMENTE LA „Gazeta Transilvaniei.“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi străinătate:	
Pe trei lunĭ . .	6 cor.	Pe trei lunĭ . . .	10 fr.
Pe şése lunĭ . .	12 „	Pe şése lunĭ . . .	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi streinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe şése lunĭ .	2 „	Pe şése lunĭ . .	4 „
Pe trei lunĭ .	1 „	Pe trei lunĭ . .	2 „

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1904.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·32 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·7 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 4·59 m. dim.*)
*) (Nu mai până în 15 Novembre).
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.* (care circulă numai la Predeal).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.25 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·45 min. a. m.*
(* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
III. Trenul de per. la óra 2·50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 6.34 m. séra.*

Dela Braşov la Zêrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
mixt la óra 5·26 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dim.
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu şi Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Tr. accel. la órele 10·14 m séra. (Numai până în 15 Novembre).

Dela Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Sereda)
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
III. Trenul mixt, la óra 6·10 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·1 m. séra.

Dela Zêrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.